

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/11180

GK: 80

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/491/1048
Konu : Yazılı soru önergesi

03.02/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 14/12/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11180-17992/38427 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 16/12/2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-173-18/4959 sayılı yazı,
c) 31/12/2009 tarihli ve 2737/6333 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, Kütahya Milletvekili Prof. Dr. Alim Işık tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/11180 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/895/1916
Konu : Yazılı soru önergesi

03/06 / 2010

Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK
Kütahya Milletvekili
TBMM

Sayın Başbakan'a yöneltilip Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/11180 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Yolsuzluğun kriminolojik ve sosyolojik bir kavram olması, suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin suçun unsurlarını, suç karşılığında verilecek cezayı ve cezayı ağırlaştıran nedenleri kanunda açıkça belirtmeyi zorunlu kılması sebebiyle, kanunlarımızda "yolsuzluk suçu" şeklinde bir suç tipi yer almadığından, Bakanlığımız kayıtlarında istatistik veri elde edilememiştir.

II- Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı ifadeli 28/01/2010 tarihli ve B.02.0.TKB.090.05/0153 sayılı yazıyla;

Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından açıklanan ve 180 ülkeye ait verilerin yer aldığı, Yıllık Yolsuzluk Algılama Endekslerinin, Columbia Üniversitesi, Dünya Bankası, Siyasi ve Ekonomik Risk Danışmanlığı, Dünya Ekonomi Forumu, Gallup International gibi 13 farklı bağımsız araştırmacı grup tarafından yapılan yaklaşık 17 araştırma ile oluşturulduğu;

Söz konusu endeksin, işadamları, akademisyenler ve risk analiz uzmanlarının bizatihi "yolsuzluk" tespitlerine göre değil, fakat "yolsuzluk algılamaları"na dayalı değerlendirmelerini yansıttığı;

2008 yılı itibarıyla Türkiye'nin CPI skorunun hesaplanmasında kullanılan kaynak sayısının 7 olduğu, bunlar arasında BTI 2007, EIU 2008, IMD 2007 ve 2008, MIG 2007, WEF 2007 ve GI 2008'in yer aldığı;

2008 ve 2009 yıllarına ilişkin endekslerdeki değişikliklerin ise, öncelikle yolsuzluk tanımının ülkeden ülkeye farklılık göstermesinin, katılımcılar tarafından yapılan değerlendirmelerin algılamalar üzerine yapılan anlık ve subjektif değerlendirmeler olmasından, kullanılan metotların kurumsal çerçeveyi esas alan ve kurumsal yolsuzluğu ölçmeye yönelik olmamasından, bütün bunların yanı sıra, 2008 yılında kullanılan MIG kaynağının 2009 yılında kullanılmamasından kaynaklandığı; bir başka ifadeyle, algılamalara dayalı subjektif parametrelerin farklı teknik değerlendirmelere tâbi tutulması sonucunda oluştuğunun değerlendirildiği;

Öte yandan, BTI'nin, Management Index (Transformasyonun Politik Yönetimi) ve Status Index (Demokrasi ve Piyasa Ekonomisinin Durumu) olmak üzere iki ölçüm kaynağından oluştuğu, her iki endekste de alınan skor ne kadar yüksek ise ülkenin demokrasi ve piyasa ekonomisi bakımından o kadar ileride olduğu;

Türkiye'nin 2008 yılında Status Index'de 125 ülke arasında 7,17 puanla 32 nci sırada iken, 2009 yılında 128 ülke arasında 7,54 puanla 20 nci sıraya yükseldiği; aynı şekilde, 2008 yılında Management Index'de 125 ülke arasında 6,33 puanla 24 üncü sırada iken, 2009 yılında 128 ülke arasında 6,34 puanla 23 üncü sıraya yükseldiği;

CPI'in hesaplanmasında kullanılan diğer veri olan Word Competitiveness

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Yearbook'da ise, Türkiye'nin 2008 yılında 55 ülke arasında 45,535 puanla 48 inci sırada iken, 2009 yılında 57 ülke arasında 53,390 puanla 47 nci sıraya yükseldiği;

CPI Index'in hesaplanmasında kullanılan Bertelsmann Transformation Index (BTI), IMD World Competitiveness Yearbook ve Global Competitiveness Report verilerine göre ise Ülkemizin 2003-2009 yılları arasında sürekli ilerleme kaydettiği;

Yolsuzluklara ilişkin iddia, ihbar ve şikâyetlerin ilgili adli mercilerce değerlendirildiği; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında "soruşturma izni" için gönderilen dosyalarla ilgili yapılan inceleme üzerine soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi yönündeki kararların ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarına ve şikâyetçilere tebliğ edildiği; bu dosyalarla ilgili olarak nihai kararların yargı mercileri tarafından verildiği ve sonuçlandırıldığı;

Yolsuzluklarla mücadele kapsamında ulusal ve uluslararası düzeylerde çeşitli tedbirlerin alındığı; bu çerçevede yürürlüğe konulan 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 09/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 25/05/2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 04/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 04/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu, 20/02/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 21/03/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 03/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 10/07/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 22/02/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 26/05/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, 09/06/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanunu, 22/01/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun, 04/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu, 16/05/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, 05/06/2003 tarihli ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu hükümleri çerçevesinde, yolsuzluk suçlarını günümüz koşullarına göre düzenleyen ve daha caydırıcı müeyyideler belirleyen değişikliklerin yapılmasının sağlandığı;

Söz konusu yasal düzenlemelere ek olarak akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele kapsamında yürürlüğe konulan ulusal marker uygulamasının, e-devlet uygulamalarının, suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin yapılan çalışmaların, kamu yönetiminde saydamlık ekseninde yürütülen çalışmaların, mevzuatın basitleştirilmesi ile idari yüklerin ve kırtasiyeciliğin azaltılması ile yerli ve yabancı yatırımcılar açısından yatırım ortamının iyileştirilmesine ilişkin çalışmaların, ülkenin her yerinden vatandaş şikâyetlerini alan ve izleyen Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER)'in kurulmasının yolsuzlukların önlenmesi ve saydamlığın artırılması bağlamında önemli katkılar sağladığı;

Ayrıca, yolsuzlukla mücadelenin güçlendirilmesine doğrudan katkı sağlayacak olan Kayıtdışı Ekonomi ile Mücadele Stratejilerinin de kabul edilerek uygulanmaya başlandığı;

Küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin suçu ülke sınırlarını aşan bir yapıya büründürdüğü, suçlularla ve yolsuzlukla mücadeleyi daha çetin hale getirdiği, bu kapsamda, Ülke tecrübelerinin paylaşımı ile karşılıklı teknik ve adli işbirliğinin büyük önem taşımakta olduğu; bu çerçevede, Ülkemizin;

- Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Medeni Hukuk Sözleşmesini, OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesini ve Birleşmiş Milletler Sınır Aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesini

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

2003 yılında,

- Avrupa Konseyinin 141 numaralı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve Bunlara El Konulması Sözleşmesini, Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesini ve Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanması Hakkında Sözleşmeyi 2004 yılında,

- Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesini de 2006 yılında, Onayladığı;

Öte yandan, yolsuzluklarla mücadele kapsamında 2010 yılı dahil orta vadeli plânlara ilişkin olarak, 05/12/2009 tarihinde "Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi" konulu Genelge'nin Resmî Gazetede yayımlandığı; konuya ilişkin olarak 21/01/2010 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında kabul edilen "Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Strateji Belgesi"nde 2010-2014 yıllarında yürütülecek önleyici, yaptırımsal ve toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaların ayrıntılı bir şekilde düzenlendiği,

Bildirilmiştir.

III- OECD Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubunun, 16-19 Mart 2010 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilen toplantısında görüşülen "Türkiye İkinci Aşama ve İkinci Aşama Yeniden İnceleme Sonrası Yazılı Raporu"nda;

1- Türkiye'nin OECD Rüşvetle Mücadele Sözleşmesinin uygulanması konusunda 2007 yılı ikinci aşama sonrasındaki kaydettiği gelişmelerin örnek teşkil edecek nitelikte olduğu, Haziran 2009 tarihinde gerçekleştirilen İkinci Aşama Yeniden İnceleme sırasında, Çalışma Grubunca, Türkiye'nin büyük gelişme kaydettiğinin altı çizilmiş olmasına rağmen, Sözleşmenin uygulanması konusunda kaygı sebebi olabilecek bazı alanlar mevcut iken, bu tarihten itibaren, Türkiye'nin İkinci Aşama ve İkinci Aşama Yeniden İnceleme Tavsiyelerinin tamamını, ticarî şirketlerin dış denetimi konusundaki tavsiyenin kısmen yerine getirilmesi hariç, yerine getirmiş olduğu; kısmen yerine getirilen bu tavsiye içinde Türk Ticaret Kanunu Tasarısının 2010 yılının sonunda veya 2011 yılının başında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmesiyle yerine getirileceği;

2- Türkiye'nin gelişme kaydettiği alanlar kapsamında;

a- Türk Hükümetinin, Kamu İhale Kurumu ve büyükelçilik çalışanları, özel sektör temsilcileri, KOSKEB ve sivil toplum kuruluşları ile yargı çalışanlarının da dahil olduğu, OECD rüşvetle mücadele konusunda farkındalık artırıcı faaliyetler ve eğitim faaliyetleri alanında göz kamaştırıcı gelişmeler kaydettiği; anılan faaliyetlerin, İkinci Aşama incelemelerinden beri devam ettiği; gelecekte de sürdürüleceği kaanatine varıldığı;

b- Kamu ve özel sektörde ihbarcılarının korunması, Tanık Koruma Kanunu, rüşvetin vergiden düşülemeyeceğine dair düzenleme, şüpheli işlem bildirimlerinin geliştirilmesi, aktif pişmanlığın kaldırılması gibi konular dahil, yasal ve idarî düzenlenmelerin gerçekleştirildiği;

c- Kabahatler Kanununda yapılan değişikliklerle, yabancı rüşvet konusunda tüzel kişilerin sorumluluğunun yeniden tesis edildiği; anılan değişikliklerle, rüşveti veren, teklif eden, gerçek kişinin soruşturulması ve kovuşturulmasına bağlı olmaksızın yararına rüşvet verilen tüzel kişinin cezalandırılmasının mümkün hale geldiği;

d- Yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesi suçu ile ilgili etkin soruşturmalar yapıldığı; bu kapsamda, İkinci Aşama incelemesi sırasında sona erdirilen ve yeniden soruşturmasına başlanılan soruşturma da dahil olmak üzere, devam eden üç soruşturmaya ek olarak, idarî soruşturma kurulları devreye sokulmaksızın yeni iki soruşturmanın başlatıldığı;

3- Sonuç olarak ise, Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubunun, 2014 yılında gerçekleştirilecek olan Türkiye Üçüncü Aşama İncelemesinde, İkinci Aşamada kaydedilen

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

gelişmelerin devam ettirileceği ve ¼zellikle şimdiye kadar yavaş fakat kararlı bir şekilde s¼rd¼r¼len IIC incelemesi ile t¼zel kişilerin sorumluluğunu d¼zenleyen kanunun etkinliği konularında yeni gelişmelerin kaydedileceğinin ¼mit edildiği,

Deđerlendirme ve tespitlerine yer verilmiřtir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan